

ERIKA MERKYTĖ-ŠVARCIENĖ

Vilniaus universitetas
emerkyte2002@yahoo.com

Jaunosios kartos šiauliečių naivioji tarmių klasifikacija

Nors perceptyviosios dialektologijos principais grįstų tyrimų Lietuvoje vis daugėja (pasaulyje jų gausu), tačiau dar yra gana menkai. Viena pagrindinių perceptyviosios dialektologijos strategijų – mentalinis žemėlapis. Tai savotiškas metodas, kuriuo remiantis siekiama išsiaiškinti naiviųjų kalbos bendruomenės narių kalbinį, kultūrinį sąmoningumą. Mentalinio žemėlapio negalima prilyginti kartografiniam žemėlapiui su tikslia izoglosių sistema ir tikėtis visiško tikslumo. Remiantis mentalinio žemėlapio metodu gautais duomenis galima išsiaiškinti tam tikrą ugdymo, kalbinio ir geografinio prusinimo taikomąjį aspektą. Taigi pranešimo tyrimo **objektas** – vakarų aukštaičių šiauliškių geolingvistinė kompetencija. Pranešimo **tikslas** – ištirti jaunųjų vakarų aukštaičių šiauliškių mentalinius žemėlapius ir palyginti juos su realia tarmių klasifikacija. **Uždaviniai** šiam tikslui pasiekti:

- 1) trumpai aptarti mentalinio žemėlapio principą dialektologijos tyrimuose ir tokių tyrimų tradiciją Lietuvoje;
- 2) taikant anoniminį anketavimą sukaupti duomenis;
- 3) išanalizuoti sukauptus duomenis vadovaujantis perceptyviosios dialektologijos principais.

Pranešime pristatomi ir analizuojami vakarų aukštaičių šiauliškių tarminiam regione surinkti duomenys. Duomenys surinkti pasitelkus moksliniame projekte „Bendrinės kalbos vieta mentaliniame lietuvių kalbos žemėlapyje“ naudojamą tyrimo instrumentą – anketą *Tarminio kalbėjimo ir bendrinės kalbos vertinimas*. Iš viso tyrime dalyvavo 144 vakarų aukštaičių šiauliškių tarminio regiono tiriamieji.

Pranešime keliama **hipotezė**: jaunosios kartos vakarų aukštaičių šiauliškių, teigiančių, kad moka kalbėti tarmiškai, mentaliniai žemėlapiai yra tikslesni nei teigiančių, kad tarmiškai kalbėti nemoka.